

2024-03-21

Ert diarienummer: Ku2023/00810

Kulturdepartementet

Remiss av Myndigheten för press, radio och tv:s rapport Redovisning av uppdrag om vidaresändningsplikt och framhävande av innehåll av allmänt intresse

Sveriges Dövas Riksförbund, SDR, driver frågor, agerar kraftfullt och väcker opinion om våra mänskliga och demokratiska rättigheter. Vi arbetar för rätten och möjligheten att använda svenskt teckenspråk. Det svenska teckenspråket är av central betydelse i våra liv och avgörande för delaktighet på lika villkor i det svenska samhället.

SDR:s påverkansarbete bedrivs i enlighet med vårt idéprogram och handlingsprogram Teckenspråk - en hållbar framtid 2022 till 2025. Sammantaget lyfter dessa program vikten av människors rätt till och en starkare ställning för teckenspråk, minskad fattigdom och ett mer jämlikt samhälle.

En starkare rätt till teckenspråk innebär att ingen skall lämnas utanför och att alla som vill och behöver teckenspråk ska få det. Rätten till teckenspråk ska gälla alla oavsett bland annat hörselstatus, skolval, kulturell bakgrund, bostadsort och ålder.

Fattigdom kan definieras som brist på möjligheten till att ha inflytande över sin levnadsstandard och livssituation samt begränsar den enskildes valmöjligheter. Det finns olika sorters fattigdom, däribland ekonomisk, social samt digital/informativ.

Ovanstående ståndpunkter aktualiseras både dels i den pågående utredningen om public service-uppdraget och nästa tillståndperiod men också dels frågan om vidaresändningsplikt samt en framhävandereglering.

Public service i Sverige, genom SVT och UR, är och har varit betydelsefull för målgruppen döva och andra som använder teckenspråk för att kunna ta del av det som händer i samhället, hänga med i nyheterna och inhämta kunskap. Detta gäller i vardag men framförallt i händelse av krissituationer såsom pandemi och höjda beredskapen med anledning av det oroliga världsläget. Det ökade behovet av tillförlitlig information och kunskap samt förutsättningar till kompletterande och tillgänglig information är högst aktuella frågor för oss döva. Vidare är public service också den klart överlägsna aktören på mediemarknaden som speglar och visar den mångfald och representation som Sverige består av, inklusive dövsamhället och teckenspråkiga människor.

Vidaresändningsplikt

SDR stöder förslaget om fortsatt vidaresändningsplikt och att de föreslagna lagändringarna inkluderar tillgänglighetsfunktioner såsom textning, teckenspråkstolkning och syntolkning.

Här vill SDR dock göra en medskick om att tillgänglighetsfunktionerna också ska ha sin plats i den linjära sändningen och vara lätta att hitta. Här vill vi slå fasta på principerna som framgår i FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning (artikel 9 Tillgänglighet) och om universell utformning där alla kan använda tjänsterna.

Framhävande av innehåll av allmänt intresse

Under de senaste åren har TV-tittande genomgått ett rejält tekniskifte, från tjock-tv med ett fåtal kanaler till ett enormt utbud av kanaler från hela världen samt Play-tjänster. Därtill finner vi i medielandskapet en djungel av olika produkter, plattformar och tjänster som alla konkurrerar om konsumenterna tillika tittarna.

I det hela får vi inte glömma att det fortfarande finns en stor grupp som är digitalt ovana och i värsta fall digitalt utanför. SDR möter i vårt dagliga arbete många som har utmaningar med att hänga i den digitala utvecklingen med allt det innebär för att kunna utföra även de mest enkla ärenden hos olika samhällsfunktioner. Utöver detta möter döva i vår vardag utmaningar att navigera i ett otillgängligt informationssamhälle. Detta gäller också i högsta grad tv-tittande.

SDR kan konstatera att redan idag är likvärdig tillgång och åtkomst till public service-utbudet inte självklar. Det är vanligt förekommande att tittaren hänvisas till en annan kanal än den huvudsakliga sändningen eller till digitala plattformar (exempelvis SVT Play) för att kunna ta del av den teckenspråkstolkade versionen. Detta skapar en ojämlig tillgång till public service när tittaren blir bortkollrad och till råga på det förväntas inneha kunskaper och rätt teknik installerat för att komma åt och överhuvudtaget hitta önskad sändning, något som inte sällan slutar i frustration och uppgivenhet.

SDR vill inte se en utveckling där individer riskeras lämnas i ett digitalt utanförskap när public service, som vi är med och skattefinansierar, inte finns i användargränssnittet eller är lätta att hitta redan från början i enheten avsedd för tv-tittande. Faktum är att det är tydligt redan när tv:n sätts på hur kommersiella aktörer och intressenter styrt innehåll på hemskärmen med förinstallerade appar och fjärrkontroll med egna knappar.

SDR anser att frågan om framhävning av public service därför är högst relevant. Att lämna åt individen att själv veta och förstå hur en sökning görs samt att klara av att lägga till önskade kanaler på startskärmen kommer vara ett oöverstigligt hinder för många som är digitalt ovana. Här kan mediemyndigheten ligga före och vara proaktiv för att säkerställa att vi fortsatt kan följa trovärdig och trygg svensk journalistik och nyhetsbevakning från public service, speciellt i beredskapsläge.

Garanterad tillgång till svensk public service genom vidaresändningsplikt samt frågan om en framhävningreglering

Avslutningsvis vill SDR understryka att förändringar i medielandskapet sker snabbt och det behövs regelverk för att säkerställa att public service, som vi är med och skattefinansierar, fortfarande är lättåtkomligt och tillgängligt. Vi ser därför att frågorna om vidaresändningsplikt och framhävningreglering kan behövas ses över igen när det nya public service-uppdraget träder i kraft. En sådan översyn ska självklart ske med representation från dövorganisationer.

Med vänliga hälsningar

Åsa Henningsson, förbundsordförande
Sveriges Dövas Riksförbund

Kontakt:

Jenny Ek, kommunikatör
jenny.ek@sdr.org